

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Zhodnocení průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti

Alice Bát'ková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Alice Bátková

Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti

Název anglicky

Assessment of the Expenses of a Chosen Company from the Financial and Cost Accounting Point of View

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je hodnocení nákladů vybrané účetní jednotky z finančního a vnitropodnikového hlediska, identifikace nejvýznamnějších nákladů, které se podílejí na výsledku hospodaření a ovlivňují zisk a formulace problémových oblastí na základě analýzy příčin.

Metodika

Metodika zpracování bude vycházet ze sběru a studia zákonných norem, odborné literatury, článků a dalších zdrojů tištěného i elektronického charakteru a na základě jejich prostudování výběr adekvátních teoretických východisek řešené problematiky. Tyto teoretické poznatky budou aplikovány při zpracování praktické části vlastní práce. Vlastní práce bude vycházet z charakteristiky konkrétního podniku a popisu současného stavu řešené problematiky na základě interních materiálů podniku. Pro formulaci problémových oblastí se použije metoda komparace s teoretickými východisky, metoda vertikální a horizontální analýzy a syntézy zjištěných faktů, a empirické metody poznání, jako jsou pozorování a dotazování.

Doporučený rozsah práce

40

Klíčová slova

Výkaz zisku a ztráty, provozní náklady, finanční náklady, výsledek hospodaření, zisk, režijní náklady, variabilní náklady, fixní náklady.

Doporučené zdroje informací

Česko. Ministerstvo financí. České účetní standardy pro podnikatele, ve znění pozdějších úprav

Česko. Ministerstvo financí. Vyhláška č. 500/2002 Sb., pro podnikatele, ve znění pozdějších úprav

DRURY, C. Management and cost accounting. Hampshire, UK:Cengage Learning EMEA, 2012, 800 s., ISBN 978-1408041802

FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L., WAGNER, J. Nákladové a manažerské účetnictví. Praha:ASPI, 2007, 432 s., ISBN 978-80-7357-299-0

MERITUM. Účetnictví podnikatelů 2021, Praha: Wolters Kluwer, 2021, 556 s., ISBN 978-80-7676-040-0

POPEŠKO, B., PAPADAKI, Š. Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení. Praha: Grada Publishing, 2016, 264 s., ISBN 978-80-247-5773-5

RYNEŠ, P. Podvojně účetnictví a účetní závěrka. Praha : ANAG, 2020, 1120 s., ISBN 978-80-7554-254-0

SKÁLOVÁ, J. a kol. Podvojně účetnictví 2020. Praha: Grada Publishing, 2020, 192 s., ISBN 978-80-271-1446-7

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Enikő Lörinczová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Enikő Lörinczové, Ph.D. za odborné rady a vstřícné vedení. Zároveň bych chtěla poděkovat společnosti XY, s. r. o. za poskytnuté podklady ke zpracování praktické části.

Zhodnocení průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti. Teoretická část okrajově zmiňuje historii účetnictví a následně se zaměřuje na finanční a vnitropodnikové účetnictví. Hlavní část je věnována klasifikaci nákladů a jeho členění. Dále je tato část věnována finanční analýze, která popisuje horizontální a vertikální analýzu. Teoretická východiska jsou aplikovány v praktické části, která rozebírá jednotlivé nákladové účty společnosti XY, s. r. o. Základem práce je podrobný analytický rozbor, kde jsou identifikovány nejvýznamnější náklady, které nejvíce ovlivňují výsledek hospodaření. V závěru práce je zhodnocení a identifikace problémových oblastí k zefektivnění hospodaření účetní jednotky z pohledu optimalizace nákladů.

Klíčová slova: Výkaz zisku a ztráty, provozní náklady, finanční náklady, výsledek hospodaření, zisk, režijní náklady, variabilní náklady, fixní náklady

Assessment of the Expenses of a Chosen Company from the Financial and Cost Accounting Point of View

Abstract

This bachelor's thesis deals with the evaluation of the course of costs from the point of view of financial and internal accounting in a selected company. The theoretical part marginally mentions the history of accounting and then focuses on financial and internal accounting. The main part is devoted to the classification of costs and its breakdown. Furthermore, this part is devoted to financial analysis, which describes horizontal and vertical analysis. All theoretical resources are applied in the practical part, which analyses the individual cost accounts of the company XY, s. r. o. The basis of the work is a detailed analytical analysis, where the most significant costs are identified, which most affect the economic result. At the end of the thesis, there is an evaluation and identification of problem solution to make the management of the accounting unit more efficient from the point of view of cost optimization.

Keywords: Profit and loss statement, operating expenses, financial expenses, economic result, profit, overhead expenses, variable costs, fixed costs

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Cíl práce a metodika	8
2.1 Cíl práce	8
2.2 Metodika práce.....	8
3 Teoretická východiska	9
3.1 Historie účetnictví	9
3.2 Předmět a význam účetnictví	9
3.2.1 Finanční účetnictví.....	10
3.2.2 Vnitropodnikové účetnictví	12
3.3 Klasifikace nákladů.....	12
3.3.1 Druhové členění nákladů	13
3.3.2 Účelové členění nákladů.....	16
3.3.2.1 Dělení z pohledu finančního členění nákladů	17
3.3.2.2 Dělení z pohledu vnitropodnikového členění nákladů	17
3.3.3 Členění z pohledu dopadu do daňové problematiky.....	17
3.4 Finanční analýza.....	18
3.4.1 Horizontální analýza	18
3.4.2 Vertikální analýza	18
4 Vlastní práce	20
4.1 Společnost XY, s. r. o.....	20
4.2 Vývoj nákladů společnosti	21
4.2.1 Náklady výkonové spotřeby	21
4.2.2 Vývoj osobních nákladů v průběhu let	25
4.2.3 Odpisy.....	26
4.2.4 Jiné provozní náklady	27
4.2.5 Finanční náklady.....	28
4.3 Finanční analýza.....	29
4.3.1 Náklady z finančního hlediska.....	33
5 Výsledky a diskuse	39
5.1 Vývoj výsledku hospodaření a daně z příjmů	39
5.2 Nejvýznamnější náklady ovlivňující výsledek hospodaření	39
5.3 Identifikované problémové oblasti.....	41
6 Závěr.....	42
7 Seznam použitých zdrojů	43

8 Seznam tabulek a grafů	44
8.1 Seznam tabulek	44
8.2 Seznam grafů.....	44
9 Přílohy	45

1 Úvod

Tato bakalářská práce je zaměřena na zhodnocení průběhu nákladů z pohledu finančního a vnitropodnikového účetnictví ve vybrané společnosti.

Málokterá společnost by mohla fungovat bez výrobních strojů, přepravních prostředků, kancelářské techniky a dalšího vybavení. V současné době vlastní mnoho podnikatelských subjektů i značné množství nehmotného majetku např. software, licence. A v neposlední řadě také finanční majetek zejména cenné papíry, dluhopisy.

Většina z těchto zdrojů představuje pro podnikatele vynaložení velkého množství finančních prostředků čili nákladů. Ty představují vstupy do hospodářského procesu. Na druhé straně pak máme výstupy z hospodářského procesu, které nám představují výnosy. To všechno je nedílnou součástí výkazu zisku a ztráty. Odečtením nákladů od výnosů pak získáme hospodářský výsledek, který pak slouží pro výpočet základu daně.

Začátek této bakalářské práce je zaměřen na literární rešerši, která se bude věnovat vnitropodnikovému a finančnímu účetnictví.

Největší důraz je kladen na popis nákladů a jejich členění se zaměřením na jednotlivé syntetické nákladové účty a na jejich účtování.

Vlastní práce bude aplikovat vybraná teoretická východiska z této oblasti na konkrétní podnik, kde bude popis vybrané společnosti, struktura a předmět činnosti. Je proveden rozbor jednotlivých nákladů a způsob evidence.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je hodnocení nákladů vybrané účetní jednotky z finančního a vnitropodnikového hlediska, identifikace nejvýznamnějších nákladů, které se podílejí na výsledku hospodaření a ovlivňují zisk a formulace problémových oblastí na základě analýzy příčin.

2.2 Metodika práce

Metodika zpracování bude vycházet ze sběru a studia zákonných norem, odborné literatury, článků a dalších zdrojů tištěného i elektronického charakteru a na základě jejich prostudování výběr adekvátních teoretických východisek řešené problematiky. Tyto teoretické poznatky budou aplikovány při zpracování praktické části vlastní práce. Vlastní práce bude vycházet z charakteristiky konkrétního podniku a popisu současného stavu řešené problematiky na základě interních materiálů podniku. Pro formulaci problémových oblastí se použije metoda komparace s teoretickými východisky, metoda vertikální a horizontální analýzy a syntézy zjištěných faktů, a empirické metody poznání, jako jsou pozorování a dotazování.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie účetnictví

Dříve než bylo zavedeno účetnictví, tak jak ho známe dnes, obchodníci si vedli záznamy na nejrůznějších materiálech jako byl kámen, pergamen či papyrus. S postupem času, kdy se společnost vyvíjela se dostalo účetnictví i k církvi a velkostatkům. K největšímu rozvoji došlo s nástupem kapitalismu. Ovšem první systematické účetnictví bylo zaznamenáno v roce 1494 v Itálii v jedné ze svých účetních knih Luca Pacioli. U nás se první počátky vedení účetnictví objevily až v druhé polovině 18. století (Novotný, 2007)

3.2 Předmět a význam účetnictví

Aby firma byla úspěšná a dosahovala ve svém oboru zisku, je třeba, aby vynaložila finanční prostředky na nákup různého materiálu od dodavatelů, díky kterému pak může vyrobit produkty a ty následně prodat koncovým zákazníkům. K fungování těchto procesů je potřeba mnoho informací a jedním ze zdrojů těchto informací je právě účetnictví.

Cílem účetnictví je tedy zaznamenávání informací o stavu dané firmy, a to v peněžních prostředcích.

Jako další charakteristikou pro účetní informace je následující:

- *„zachycují skutečnost, ne plánované operace (s výjimkou manažerského účetnictví), a to za určité časové období,*
- *prvotně zachycují jednotlivé hospodářské operace, jejich zpracováním (analýzou a syntézou) se získávají agregované ukazatele,*
- *každá informace je dokumentována účetním dokladem,*
- *zachycují se všechny informace, které jsou předmětem účetnictví bez výjimky a to nepřetržitě od vzniku podniku až do jejího zániku,*
- *zachycují se na základě bilančního principu (podvojně), což je významný prvek kontroly formální správnosti.“ (Novotný, 2007)*

Účetnictví se však neomezuje jen na informační funkci, ale plní i jiné funkce:

- registrační funkce – plní funkci zaznamenávání a posléze i uchovávání informací a účetních dat pro následné využití,
- zdroj informací pro rozhodovací procesy – jedná se o zdroj informací o účetní jednotce jako podklad pro rozhodování o budoucím směřování organizace,

- ochrana a uznání práv –používá se jako podklad v soudním řízení,
- prostředek správy a ochrany majetku,
- podklad pro daňové účely (daňovou povinnost). (Novotný, 2007)

3.2.1 Finanční účetnictví

Poskytuje souhrnné informace o podniku jako celku (majetku, závazcích, vlastním kapitálu, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření) a zajišťuje především finanční vztahy k vnějšímu okolí. Jeho vyústěním jsou finanční výkazy – rozvaha a výsledovka. Z důvodů objektivnosti se musí dodržovat obecné účetní zásady:

- Nezávislost účetních období – účtování do období, se kterým případ souvisí jak časově, tak věcně. Nikoli dle období, kdy proběhl pohyb peněžních prostředků. Za účetní období považujeme po sobě jdoucích dvanáct měsíců, které se mohou shodovat s kalendářním rokem, nebo být hospodářským rokem. Hospodářský rok je období, které začíná prvním dnem měsíce, kromě ledna. Přejít na hospodářský rok musí být oznámen minimálně tři měsíce před plánovanou změnou příslušnému správci daně z příjmu. Stejný postup platí i při přechodu z hospodářského roku na kalendářní.
- Věrné a poctivé zobrazení – nejvyšší účetní princip, vyžadující vedení účetnictví takovým způsobem, aby účetní závěrka z něj vytvořená poskytovala věrné a poctivé zobrazení předmětu účetnictví a finanční situace podniku. Pro věrné zobrazení platí, že obsah položek účetní závěrky musí odpovídat reálnému stavu a je v souladu se zákonem o účetnictví. Poctivé zobrazení znamená, že jsou použity věrné způsoby účetních metod.
- Vymezení okamžiku realizace – okamžik, ve kterém je možno účtovat na účty nákladů, výnosů a rozvahové účty.
- Vymezení účetní jednotky – jsou povinné od zahájení až po ukončení vést jedno účetnictví za účetní jednotku jako celek.
- Zákaz kompenzace – vzájemné vyrovnání položek v rámci účetní závěrky pouze v uvedených případech:
 - pohledávky a závazky, s výjimkou záloh, vůči stejné osobě, které mají dobu splatnosti do jednoho roku a jsou ve stejné měně,
 - dobropisy, které se vztahují k účetnímu období,
 - převod podílu na výsledku hospodaření společníkům,

- doměření a vrácení daní z příjmů, nepřímých daní a poplatků.
- Nepřetržité pokračování činnosti – předpokládá neomezené trvání podniku. Pokud není kontinuita podniku zajištěna, musí být použity odpovídající účetní metody a v příloze uvedena informace a použitých metodách.
- Stálost metod – podnik nesmí měnit způsoby oceňování, metody odpisování, postupy účtování, uspořádání, obsah položek a postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky v průběhu účetního období.
- Historické ceny – ocenění majetku se provádí v okamžiku jeho pořízení. Cenové změny nebo pokles kupní síly peněz se bere v úvahu pouze v případě, kdy dojde k prudkému inflačnímu vývoji cen v ekonomice a v účetnictví se postupuje speciálními účetními technikami. Může být proveden test na znehodnocení majetku.
- Zásada opatrnosti – zásada zabývající se oceňováním majetku a závazků, kdy majetek a výnosy nesmí být nadhodnocovány a zároveň závazky a náklady podhodnocovány. Zásada opatrnosti nesmí být zneužita tak, aby zkreslila skutečný stav účetnictví takovým způsobem, aby nevytvořila skryté či nadměrné rezervy.
- Bilanční kontinuita – zahajovací bilance pro dané účetní období musí být stejná jako závěrečná bilance pro předcházejícího účetního období.
- Zásady správného vedení účetnictví – účetnictví by mělo být správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a garantovat trvalost účetních záznamů:
 - za správné se považuje takové účetnictví, které dodržuje a neobchází zákon o účetnictví a ostatních právní předpisy,
 - úplné účetnictví je takové, do kterého byly zaúčtovány všechny případy z daného účetního období a zároveň má za předcházející období veškeré účetní záznamy (účetní závěrka, výroční zpráva, uveřejněné předepsané informace) k dispozici,
 - průkazný způsob znamená, že účetní jednotka dokládá zápisy a případy předepsaným způsobem po inventarizaci majetku a závazků,
 - srozumitelné účetnictví umožňuje spolehlivě a jednoznačně stanovit obsah účetních případů a záznamů.

- Zásada materiality – účetní výkazy by měly obsahovat takové informace, které jsou významné pro uživatele k jeho případným rozhodnutím. (Sedláček, 2010)

3.2.2 Vnitropodnikové účetnictví

Vnitropodnikové účetnictví není povinné a vede ho každý útvar samostatně. Má to smysl zavést u středních a větších firem. Jeho hlavním účelem je poskytnout veškerá data finančnímu účetnictví, eviduje náklady a výnosy za jednotlivé vnitropodnikové útvary. Dává tedy možnost přehledu, jak který útvar v podniku hospodaří.

Výhodou vnitropodnikového účetnictví je to, že se nemusí řídit zákonem, ale záleží na samotném podniku, jaký systém si zvolí. Nejčastěji se rozděluje se na tři formy vedení:

- a) jednookruhová soustava – využívá finanční účetnictví, kde jsou účty členěny analyticky,
- b) dvouokruhová soustava – využívá 8. a 9. účtovou třídu (vnitropodnikové účetnictví o nákladech a výnosech),
- c) kombinovaná soustava – spojení obou předchozích forem.

3.3 Klasifikace nákladů

Náklady můžeme definovat z ekonomického hlediska na změnu na straně aktiv, kdy dochází ke spotřebování např. zásob, materiálu apod. a na straně pasiv, kdy dochází ke vzniku či nárustu závazků. Jsou to všechny výdaje, které musí podnik podstoupit za účelem výroby nebo poskytování svých služeb.

Náklady se často dělí na náklady na výrobu (označovány jako přímé) a náklady na provoz (nepřímé). Přímé náklady jsou spojeny s výrobou produktů nebo poskytnutí služeb. Spadají sem např. suroviny, energie, práce a náklady na výrobu. Tyto náklady lze snadno přiřadit ke konkrétním produktům nebo službám. Naopak nepřímé náklady jsou náklady, které jsou spojeny s provozem podniku obecně a nejsou přímo spojeny s výrobou či službami. Řadíme sem např. náklady na administrativu, náklady na marketing, nájem nebo pojištění.

Rozlišení nákladů na přímé a nepřímé doplňuje dělení na variabilní a fixní náklady. Variabilní náklady jsou závislé na objemu a struktuře výkonů. Do této kategorie můžeme zařadit například spotřebu výrobního materiálu, náklady na dopravu, náklady na pohon výrobního zařízení atd. Fixní náklady, jsou takové, které zajišťují činnost (správa a řízení).

Řadíme sem například pravidelné platby nájemného, fixní mzdové náklady, náklady na výzkum a vývoj atd. Část těchto nákladů se dá považovat za konstantní a špatně ovlivnitelné. (Fibírová, 2007)

Náklady jako takové jsou nedílnou součástí jakékoli společnosti. Nicméně když se na náklady zaměříme, zjistíme, že je bude vnímat jinak účetní a jinak manažer společnosti.

Proto se náklady dělí na:

- finanční pojetí – úbytek ekonomického prospěchu ve sledovaném období,
- manažerské pojetí – vychází z účelného využití nákladů s ekonomickou činností a s jimi spojenými alternativními náklady,
 - hodnotové pojetí – poskytuje informace pro běžné procesy v podniku,
 - ekonomické pojetí – pracuje s konceptem oportunitních nákladů, kde se zkoumá ušlý efekt podle dané alternativy. (Popesko, 2009)

Ze základního pohledu pak rozlišujeme náklady dle:

- druhu,
- účelu,
- dopadu do daňové problematiky. (Skálová, 2021)

3.3.1 Druhovému členění nákladů

Tady sledujeme první fázi nákladů u vstupu do hospodářské činnosti. Říká nám, co se spotřebovalo, co nakoupilo nebo jaká práce byla vykonána. Druhovému členění nákladů je velmi důležité pro získávání informací o tom, co, kdy a od jakého dodavatele je spotřebováno. To se využívá v případě budoucích objednávek a uzavírání smluv. Tyto náklady se evidují pro podnikatelské subjekty v 5. účtové třídě pod názvem náklady, kde jsou evidovány účtové skupiny:

- spotřebované nákupy,
- služby,
- osobní náklady,
- daně a poplatky,
- jiné provozní náklady,
- odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti,
- finanční náklady,
- rezervy a opravné položky ve finanční oblasti,

- změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace,
- daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů. (Portal Pohoda.cz, 2020)

Účtová skupina 50 – Spotřebované nákupy

Do této skupiny patří např. spotřeba materiálu (účet 501), který eviduje spotřebovaný materiál za určité účetní období. Spotřeba materiálu je široký pojem a mimo jiné zaznamenává spotřebu základního materiálu, spotřebu obalů, drobného hmotného majetku aj. Dále tam spadá i spotřeba energie (účet 502) a prodané zboží (účet 504), kam řadíme úbytek prodaného zboží, který se účtuje podle vnitřní směrnice firmy, v závislosti na zvoleném účtování zásob. (Štohl, 2015)

Účtová skupina 51 – Služby

Soustřeďuje se na externě provedené služby, kam spadá účet opravy a udržování (účet 511), cestovné (účet 512), náklady na reprezentaci, které jsou daňově neuznatelné včetně DPH (účet 513) a ostatní služby (účet 518). Vzhledem k široké škále nákladů, které ředíme do účtu ostatních služeb, jako je např. přepravné, poradenství, spotřeba poštovních známek aj., je vhodné využít nejen analytickou evidenci, ale zároveň syntetické účty v rámci dané účtové skupiny. (Novotný, 2021)

Účtová skupina 52 – Osobní náklady

Zahrnuje záznamy o osobních nákladech, které vznikají v souvislosti s náklady na mzdy a platy zaměstnanců, jako jsou např. náklady na sociální a zdravotní pojištění, náklady na stravování, ubytování, dopravu a další benefity, které firma zaměstnancům poskytuje. Tyto účty jsou pak důležité pro sledování a kontrolu nákladů na zaměstnance a pro plánování rozpočtu na mzdy a platy. (Novotný, 2021)

Správné vedení účtů v této skupině napomáhá firmě efektivně plánovat své náklady na zaměstnance a zajistit, aby byly náklady v souladu s rozpočtem firmy.

Účtová skupina 53 – Daně a poplatky

Do této skupiny patří daně a poplatky, které firma musí zaplatit vládě a dalším orgánům. Je důležitá pro správné zaznamenávání a sledování výdajů souvisejících s daněmi a poplatky, jako jsou např. daně z příjmu, silniční daň (účet 531), daň z nemovitých věcí (účet 532), ostatní daně a poplatky (538), kam řadíme např. spotřebu kolků, dálniční známky

apod. Spadá sem také DPH, která je v tomto případě daňově uznatelným nákladem. (Štohl, 2015)

Účtová skupina 54 – Jiné provozní náklady

Skupina jiné provozní náklady obsahuje zůstatkové ceny v případě prodeje dlouhodobého majetku, a to hmotného a nehmotného (účet 541), účtují se rozdíly mezi vstupní cenou a oprávkami. Dále tam spadá účet prodaný materiál (542), poskytnuté dary (účet 543), smluvní pokuty a úroky z prodlení (účet 544), ostatní pokuty a penále (účet 545), odpisy pohledávek (účet 546), ostatní provozní náklady (účet 548), ke kterému se vztahuje pojistné k provozní oblasti, manka a škody z provozní činnosti (účet 549) a mimořádné provozní náklady (účet 547). (Novotný, 2021)

Účtová skupina 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti

Řadíme sem náklady, které vznikají v souvislosti s postupnou ztrátou hodnoty majetku, který je užíván v podnikání. Tento majetek může zahrnovat budovy, stroje, vozidla, ale také software a patenty. Odpisy jsou prováděny jako součást běžného účetního zápisu a slouží k odrážení skutečnosti, že majetek se časem opotřebovává a ztrácí tak svou hodnotu.

Patří sem účet odpisy dlouhodobého HM a NM (účet 551), tvorba a zúčtování zákonných rezerv (účet 552), tvorba a zúčtování ostatních rezerv (účet 554), tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období (účet 555), zúčtování oprávkou k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku (účet 557), tvorba a zúčtování zákonných opravných položek (účet 558), tvorba a zúčtování opravných položek (účet 559). (Portal Pohoda.cz, 2020)

Účtová skupina 56 – Finanční náklady

Finanční náklady jsou náklady spojené s financováním podnikání. Tyto náklady zahrnují platby za úroky z půjček, úvěrů, hypoték a jiných finančních nástrojů. Mezi další finanční náklady mohou patřit poplatky za bankovní služby, transakční náklady, účetní poplatky aj.

Účtová skupina 57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti

Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti zahrnuje položky, které slouží k účelům rezervování finančních prostředků na případné budoucí ztráty, nejistoty a rizika.

Řadí se sem např. tvorba a zúčtování finančních rezerv (účet 574) nebo tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti (účet 579). (Portal Pohoda.cz, 2020)

Účtová skupina 58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace, zahrnuje účty, které se týkají změn stavu zásob vlastní výroby a nákladů spojených s aktivacemi, proto tyto účty mohou mít i zápornou hodnotu. Tato účtová skupina je důležitá pro podniky, které mají vlastní výrobu a skladování zboží.

Pro účtování změny stavu se účtuje na samostatných účtech jako např. účet změna stavu nedokončené výroby (účet 581), polotovaru (účet 582), výrobků (účet 583) a mladých a ostatních zvířat (účet 584). Do této účtové skupiny spadá taktéž aktivace výkonů, která slouží pro vlastní činnost výroby zásob či dlouhodobého majetku. Jedná se o účet aktivace materiálu a zboží (585), aktivace vnitropodnikových služeb (účet 586), aktivace dlouhodobého nehmotného majetku (účet 587) a aktivace dlouhodobého hmotného majetku (účet 588), v těchto účtech se používá záporná hodnota. (Novotný, 2021)

Účtová skupina 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

Účetní skupina 59 je specifická, jelikož se nezabývá vlastním účetnictvím dané organizace či účetní jednotky, ale zaznamenává závazky či pohledávky vůči státu. Účetní jednotka je povinna podávat pravdivý obraz o svém účetnictví, který podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, slouží k výpočtu základu daně z příjmu a posléze k zjištění daně samotné. Po zohlednění daňově uznatelných a daňově neuznatelných nákladů.

3.3.2 Účelové členění nákladů

Účelové členění nákladů se zaměřuje na to, za jakým účelem byly náklady pořízeny, a to hlavně pro plánování a kontrolu nákladů, protože umožňuje lépe sledovat jaký dopad mají na podnikání.

V rámci finančního účetnictví se účelové náklady rozdělují na náklady provozní a náklady finanční. Zatímco vnitropodnikové účetnictví dělí náklady na náklady jednicové a náklady režijní. Obě metody mají různá využití v odlišných oblastech řízení podniku.

3.3.2.1 Dělení z pohledu finančního členění nákladů

Náklady provozní

Náklady spojené s běžnou činností podniku, které jsou potřebné k udržení a rozvoji provozu. Řadí se sem např. mzdy zaměstnanců, náklady na materiál a energie, náklady na pronájem a údržbu prostor nebo náklady na reklamu a propagaci apod. (Uctovani.net, 2015)

Náklady finanční

Finanční náklady souvisí s financováním činnosti podniku, řadí se sem úvěry, půjčky, úroky z úvěrů, poplatky za bankovní služby apod.

(Uctovani.net, 2015)

3.3.2.2 Dělení z pohledu vnitropodnikového členění nákladů

Náklady jednicové

Řadíme sem náklady, které se dají přímo přidělit ke konkrétnímu výrobku či službě, např. náklady na suroviny, výrobní materiál, mzdy zaměstnanců pracujících přímo na výrobku apod. (Popesko, 2009)

Náklady režijní

Vztahují se k nákladům, které nelze jednoduchým způsobem přiřadit ke konkrétní činnosti nebo výkonu, protože se týkají celkového chodu společnosti. Spadají sem např. náklady na nájem a energie, pojištění aj. (Popesko, 2009)

3.3.3 Členění z pohledu dopadu do daňové problematiky

Náklady jsou klíčovým faktorem při výpočtu zisku nebo ztráty společnosti a mají významný dopad na daňovou problematiku.

Členěním z tohoto pohledu se zabývá finanční účetnictví. Při výpočtu zisku podniku se náklady odpočítávají od tržeb, aby se získal hrubý zisk tzv. daňový základ. Ten je následně snížen o odpočitatelné položky. Z výsledku se ještě odečtou případné slevy na daních (sleva na poplatníka, na dítě atd.) a vznikne daňová povinnost. Tu odečteme od hrubého účetního zisku, abychom zjistili daňový výsledek hospodaření (daňový zisk či ztráta). Výpočet daňové povinnosti je obsahem daňového přiznání. (Synek, 2011)

3.4 Finanční analýza

Finanční analýza posuzuje výkonnost a aktuální finanční pozici firmy. Díky ní je možné předpovídat možný budoucí vývoj a problémy. Finanční analýza může být interní nebo externí, podle toho, kdo ji zpracovává. Interní finanční analýza je tvořena vnitropodnikově a jsou k dispozici veškeré údaje a informace. Uživatelé mohou být například manažeři, zaměstnanci a odbory. Zatímco externí finanční analýzu si může provést kdokoli z veřejně dostupných zdrojů a posuzovat tak kredibilitu podniku. Uživatelé tedy mohou být investoři, obchodní partneři, stát nebo konkurence.

Analýza absolutních ukazatelů je základní finanční analýzou. Zabývá se zkoumáním účetních výkazů ve zcela nových předem stanovených souvislostech a je výhodná při prvotní orientaci ohledně hospodaření podniku.

3.4.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza se také někdy nazývá analýza vývojových trendů a spočívá v popisu změn absolutních ukazatelů v čase. Nazývá se horizontální, kvůli srovnání údajů z účetních výkazů horizontálně po řádcích. Pro správné srovnání je potřeba údajů především z aktuálního roku, ale také z let minulých, minimálně roku předchozího. Pomocí této analýzy se dovíme absolutní změnu zkoumané položky v čase v daných jednotkách a také procentní změnu zkoumané položky (v procentech).

Postup analýzy:

$$1. \text{ absolutní změna} = \text{hodnota}_t - \text{hodnota}_{t-1}$$

$$2. \text{ procentní změna} = \frac{\text{absolutní změna}}{\text{hodnota}_{t-1}} * 100[\%]$$

t → sledovaný rok

t-1 → bezprostředně přecházející rok

(Pešková, 2012)

3.4.2 Vertikální analýza

Vertikální analýza také nazývaná strukturální analýza a spočívá ve srovnání jednotlivých položek účetního výkazu vůči jiné vybrané veličině (srovnání údajů vertikálně), která symbolizuje bilanční součet (sumu položek v daném celku). Základem vertikální analýzy bývá nejčastěji hodnota celkových výnosů, ze které pak dopočítáme určitou položku v procentech. Stejně jako při horizontální analýze se používají data především z roku

aktuálního, ale i let předchozích pro meziroční srovnání. Aktiva a pasiva se zkoumají odděleně, poté se porovnají a zvažují se jejich vzájemné souvislosti. Využití má vertikální analýza při srovnání mezi různými podniky, k odvození hlavních trendů, pozorování časových změn a rolí jednotlivých faktorů na tvorbu zisku.

Postup analýzy:

$$P_i = \frac{B_t}{\sum B_t}$$

P_i → podíl dané položky na celkové sumě v daném roce

B → položka účetního výkazu

t → sledovaný rok

(Pešková, 2012)

4 Vlastní práce

4.1 Společnost XY, s. r. o.

Cílem této kapitoly je aplikace teoretických znalostí do praxe. K tomuto účelu byla využita evidence nákladů reálné firmy. Nicméně skutečný název společnosti v práci nebude uveden.

Předmětem podnikání Firmy XY, s.r.o. jsou dokončovací stavební práce – sklenářské práce (včetně rámování a paspartování obrazů). Společnost XY, s. r. o. působí na trhu od roku 2000, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku, tudíž má dlouholetou zkušenost a praxi v oboru. Sklo si sami vyrábí a zabývá se i následnou montáží.

Svoji aktivitu vyvíjí především v Praze a Středočeském kraji. Je plátcem DPH.

Základní kapitál společnosti činil 100 tis. Kč k datu zapsání do obchodního rejstříku, který byl jednatelem splacen roku 2007.

Společnost XY. s. r. o. vlastní dlouhodobý hmotný majetek v podobě tří osobních automobilů, jednoho většího nákladního automobilu značky Iveco a dvou dalších nákladních automobilů značky Tranzit. Dále do DM spadá specializované stroje ke zpracování a k práci se sklem. Firma vlastnila i dlouhodobý nehmotný majetek (DNM) v podobě softwaru, a to do roku 2019. Účetní jednotka používá daňové odpisy.

Společnost XY s. r. o. využívá externího dodavatele k vedení účetnictví, který účtuje v programu Pohoda od firmy Stormware.

4.2 Vývoj nákladů společnosti

4.2.1 Náklady výkonové spotřeby

V následujících dvou tabulkách jsou vymezeny náklady výkonové spotřeby společnosti XY, s. r. o. v období od roku 2016–2020.

Tabulka 1: Spotřeba materiálu v letech 2016-2020 (v tis. Kč)

Účtová skupina	Název	2016	2017	2018	2019	2020
50		KS				
501 000	Spotřeba materiálu	15	x	x	x	x
501 010	Spotřeba materiálu – kancelářské potřeby	75	59	67	53	30
501 020	Spotřeba materiálu – palivo PB	23	23	29	15	6
501 031	Spotřeba materiálu – PHM CCS	621	606	634	69	1
501 032	Spotřeba materiálu – PHM ostatní	18	13	7	340	184
501 210	Spotřeba materiálu – barvy na sklo GDS	6	x	x	x	x
501 299	Spotřeba materiálu – barvy ostatní	42	54	30	78	10
501 300	Spotřeba materiálu – silikon, lepidlo, tmel	7	13	5	19	5
501 310	Spotřeba materiálu – silikon, lepidlo, tmel Den Braven	347	467	286	155	15
501 400	Spotřeba materiálu – ostatní	461	1 768	290	324	228
501 413	Spotřeba materiálu – Hutní materiál	114	105	35	23	2
501 415	Spotřeba materiálu – spojovací materiál	4	9	2	7	3
501 416	Spotřeba materiálu – obaly, lepicí pásy, fólie	21	14	276	37	25
501 500	Spotřeba materiálu – drobný majetek	169	70	95	27	2
501 510	Spotřeba materiálu – pracovní nářadí, pomůcky ostatní	33	46	35	7	5
501 511	Spotřeba materiálu – pracovní nářadí, pomůcky Rover	761	579	287	294	204
501 520	Spotřeba materiálu – pracovní oblečení	29	98	36	11	2
501 600	Spotřeba materiálu – úklidové a hygienické potřeby	30	26	29	13	17

501 700	Spotřeba materiálu – sklo	x	x	1	2	x
501 711	Spotřeba materiálu – sklo "IZOS" - izolační dvojskla	1 104	1 365	428	x	15
501 719	Spotřeba materiálu – sklo "IZOS" - ostatní	3 006	6 989	2 535	x	16
501 720	Spotřeba materiálu – sklo IMPRA	366	748	693	1 004	1 030
501 730	Spotřeba materiálu – sklo AGC	4 532	4 038	3 241	2 260	437
501 750	Spotřeba materiálu – sklo Primaglass	x	22	x	x	x
501 790	Spotřeba materiálu – sklo ostatní	3 016	1 176	3 675	3 554	1 434
501 800	Spotřeba materiálu – rámečky	140	88	54	53	7
501 810	Spotřeba materiálu – rámečky Nielsen	109	105	102	69	12
501 820	Spotřeba materiálu – rámečky Danilo Česal	1	x	2	x	19
501 890	Spotřeba materiálu – rámečky ostatní	44	3	x	x	x
501 910	Spotřeba materiálu – kování Lanos	753	885	130	143	36
501 920	Spotřeba materiálu – kování Schachermayer	546	321	322	191	80
501 990	Spotřeba materiálu – kování ostatní	929	312	310	167	39
501 999	Spotřeba materiálu nedaňová	37	x	x	x	x
502 100	Spotřeba energie – elektrická energie	265	247	232	212	226
502 200	Spotřeba energie – plyn	48	30	25	x	19
502 300	Otop	47	52	58	10	x
50x	Spotřebované nákupy celkem	17 702	20 316	13 938	9 121	4 095

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

Vzhledem k tomu, že se společnost XY, s. r. o. zabývá převážně sklenářstvím, můžeme v tabulce vidět vyšší náklady u položky spotřeba materiálu a energie. Vysokou nákladovou položkou je sklo, které v průběhu sledovaných let, činilo částku téměř 47 mil. Kč. Pro lepší představu byl vytvořen graf, který tuto skutečnost lépe prezentuje. Dále do těchto nákladů spadá jiný drobný materiál jako je silikon, barvy na sklo, pracovní nářadí, spojovací materiál, rámečky, kování, elektrická energie, pohonné hmoty a spousta dalších.

Tabulka 2: Služby v letech 2016 - 2020

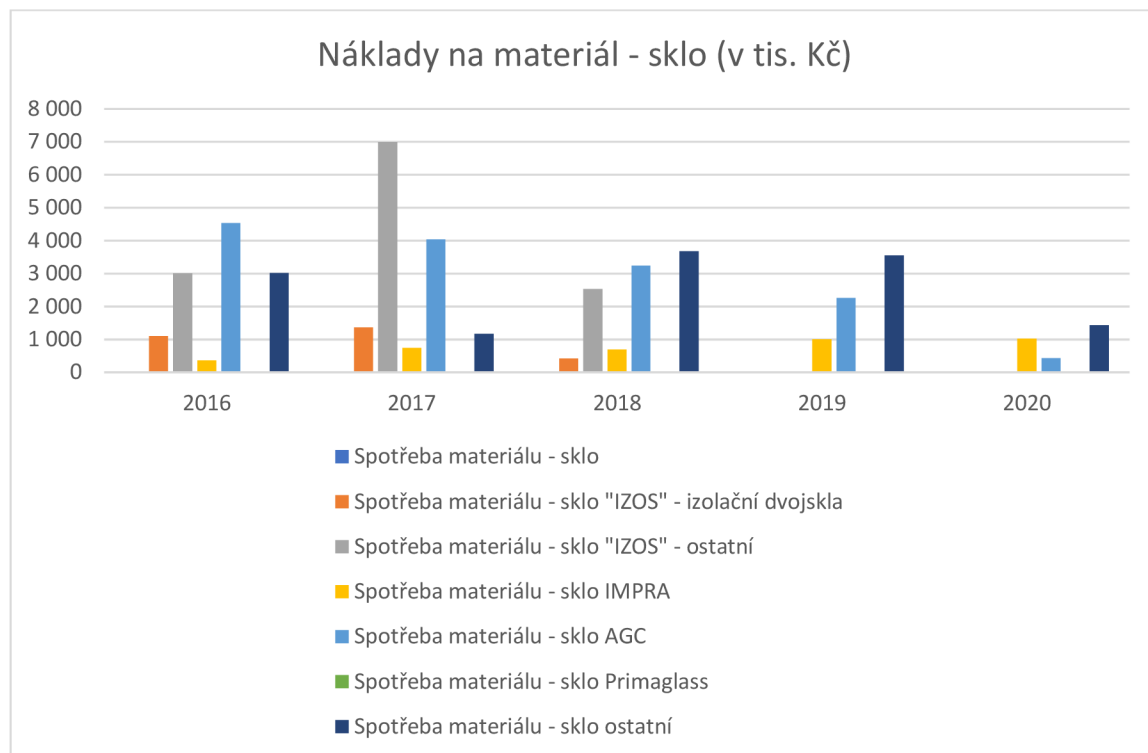
Účtová skupina	Název	2016	2017	2018	2019	2020
51		KS				
511 000	Opravy a udržování	368	333	350	119	56
512 000	Cestovné	17	x	1	1	x
513 000	Náklady na reprezentaci	29	42	34	30	15
518 000	Ostatní služby	16	15	30	26	45
518 100	Ostatní služby – právní, účetní	355	336	259	343	210
518 200	Ostatní služby – telefon, internet	225	204	272	237	280
518 300	Ostatní služby – pojistné	84	82	51	55	32
518 500	Ostatní služby – nájemné	1 164	1 446	1 502	1 384	1 237
518 505	Ostatní služby – služby k nájemnému	19	54	10	74	x
518 510	Ostatní služby - náj. leasing Jeřáb DEMAG	85	85	85	27	x
518 511	Ostatní služby - náj. leasing Bimatech Pratica Plus 3300	256	511	511	269	x
518 520	Ostatní služby - náj. leasing Bruska Rover Bottero Vision	479	479	479	354	x
518 530	Ostatní služby – CNC řezací stůl MODULINEA	269	269	269	119	x
518 540	Ostatní služby - náj. leasing LEASING Přístroj na měření a digitalizaci Proliner 8CS CT0,0	x	78	117	144	x
518 590	Ostatní služby - náj. leasing bruska BOTTERO	70	x	x	x	x
518 910	Ostatní služby – přeprava, kurýrní služby	31	8	12	10	9
518 940	Ostatní služby – inzerce, reklama, WWW	58	31	43	6	x
518 950	Ostatní služby – poštovné	21	21	9	5	1
518 960	Ostatní služby – manipulační technika	127	48	47	58	6
518 971	Ostatní služby – práce se sklem Safex, spol. s. r. o.	99	16	x	x	x
518 981	Ostatní služby – šablony Logosign	1	x	x	x	x
518 990	Ostatní služby – ostatní	709	2 161	1 340	824	645
51x	Služby celkem	4 470	6 229	5 413	4 075	2 532

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů

Další položkou jsou služby, ve které najdeme např. náklady na opravy a udržování (účtová skupina 511) nebo cestovné (účtová skupina 512). Dále pak náklady v účtové

skupině 518 – ostatní služby, ve které dominují náklady za nájem, které v průběhu let činily přibližně 7 mil. Kč. V této skupině jsou zahrnuty i náklady na reprezentaci, právní a účetní služby, telefon a internet či pojistné. Další vysokou položkou jsou náklady na leasing, které společnost stály od roku 2016–2020 přibližně 5 mil. Kč.

Graf 1: Vývoj nákladů na materiál – sklo (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

V grafu je znázorněna změna nákladů na materiál u skla, které je nedílnou součástí podnikání společnosti. Zde je patrné, jak se v průběhu pozorovaných let náklady na sklo výrazně snižují. Tato skutečnost je nejlépe viditelná na sklu “Izos” – ostatní, kdy v roce 2017 tvořilo bezkonkurenčně nejvyšší položku. Ale v letech 2019 a 2020, již nebyl tento typ skla ve výrobě používán. Nedošlo ani k rozšíření používání jiných typů skel, na nichž se pokles výroby také podepsal.

4.2.2 Vývoj osobních nákladů v průběhu let

Tabulka 3: Vývoj osobních nákladů v letech 2016–2020 (v tis. Kč)

Vývoj osobních nákladů v letech 2016–2020 (v tis. Kč)					
Název	2016	2017	2018	2019	2020
	KS				
Mzdové náklady	8 609	8 415	8 174	6 980	2 977
Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti	302	302	301	236	298
Zákonné sociální a zdravotní pojištění	2 998	2 930	2 846	2 422	1 073
Zákonné sociální náklady	74	75	80	74	65
Náklady celkem	11 982	11 720	11 399	9 712	4 412

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

V tabulce osobních nákladů v prvním řádku Mzdové náklady je vidět, kolik financí účetní jednotka vynaložila na mzdy svým zaměstnancům. Od roku 2016 do roku 2018 společnost vynakládala v průměru 8 a půl mil. Kč ročně na mzdy. V těchto letech byl průměrný počet zaměstnanců 30. V roce 2019 mzdové náklady klesly pod 7 mil. Kč, což reflektoval pokles zaměstnanců, který v průměru klesl na 20. V době pandemie Covid-19, který způsobil v roce 2020 lockdown, jenž vedl k ekonomickému útlumu ve všech odvětvích ekonomiky. V důsledku toho průměrný počet zaměstnanců klesl na 11 a to vedlo ke snížení mzdových nákladů na necelé 3 mil. Kč.

V letech 2016–2018 průměrná hrubá roční mzda činila zhruba 280 tis Kč. V roce 2019 kdy klesl počet zaměstnanců na 20, průměrná hrubá roční mzda vzrostla téměř na 350 tis. Kč. Tudíž v tomto případě snížení počtu zaměstnanců neznamenovalo adekvátní snížení mzdových nákladů. Politika společnosti spočívala v ponechání si lépe kvalifikované a schopné pracovníky, kterým se tím zvýšily mzdy.

Ostatní sociální náklady a náklady spojené s příjmy společníků zůstávaly v průběhu pozorovaných let neměnné.

4.2.3 Odpisy

Tabulka 4: Vývoj odpisů v letech 2016-2020 (v tis. Kč)

Vývoj odpisů v letech 2016–2020 (v tis. Kč)					
Název	2016	2017	2018	2019	2020
	KS				
Odpisy dlouhodobého hmotného majetku	513	365	518	492	336
Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku	69	69	57	x	x
Tvorba opravných položek k pohledávkám §8a	286	x	x	x	252
Tvorba opravných položek k pohledávkám §8a - 100 %	-63	x	x	x	105
Celkem	805	434	575	492	693

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

V tabulce č. 3 je vidět vývoj odpisů v letech 2016–2020 ve společnosti XY. s. r. o. Hlavní část tvoří odpisy dlouhodobého hmotného majetku, které se pohybují kolem 500 tis. Kč v letech 2016, 2018 a 2019. Dlouhodobý majetek ve firmě tvoří specializované stroje, zaměřené na výrobu a práci se sklem jako je např. drtička skla, zapékací stroj, horizontální pec (na vrstvení skel) a brusný stroj Bottero, který si účetní jednotka pořídila na leasing. Mezi další DM společnosti patří i pojízdné lešení nebo šest automobilů, z toho tři nákladní na práci a tři osobní pro potřeby zaměstnanců nebo kontroly prováděných prací.

Další podstatnou část tvořily odpisy DNM v podobě dvou softwarů, a to do roku 2018, kdy už se firma začala dostávat do finančních problémů z důvodu nezaplacených pohledávek ze strany zákazníků. Z nutnosti, snížení nákladů se společnost rozhodla dále neinvestovat finanční prostředky do ztrátových projektů,

Z tabulky lze vidět, že v roce 2020 tvorba opravných položek k pohledávkám vykazovala částku přes 350 tis Kč, což byl enormní nárůst v těchto skupinách. To potvrzuje skutečnost finančních problémů společnosti z důvodů nezaplacených pohledávek z minulých let a snahu účetní jednotky snížit zákonně daňovou povinnost.

4.2.4 Jiné provozní náklady

Tabulka 5: Vývoj jiných provozních nákladů v letech 2016-2020 (v tis. Kč)

Vývoj jiných provozních nákladů v letech 2016–2020 (v tis. Kč)					
Název	2016	2017	2018	2019	2020
	KS				
ZC prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	3	x	x	x	x
Poskytnuté dary	5	10	x	10	x
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	35	9	14	39	233
Ostatní pokuty a penále	66	159	250	356	576
Odpis pohledávky – nedaňový	341	x	x	x	x
Odpis pohledávky – daňový	144	x	x	x	x
Ostatní provozní náklady	1	1	1	1	8
Ostatní provozní náklady – přeplatky, nedoplatky	130	6	1	-1	313
Náklady celkem	721	183	265	405	1129

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

V tabulce jiných provozních nákladů se nachází skupina zůstatkové ceny dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, kde je vidět v průběhu pozorovaných let, že je hodnota pouze v roce 2016 a to z důvodu prodeje ještě ne zcela odepsaného dlouhodobého majetku společnosti. Jednalo se o malý náklad, který pouze nepatrně ovlivnil výši celkových nákladů v daném roce. Z pohledu účetnictví nejvyšší položky nákladů tvořily skupiny smluvní pokuty a úroky z prodlení a ostatní pokuty a penále. Výjimkou je rok 2016, kdy nejvyšší část nákladů tvořily odpisy pohledávek, jež představovaly 67 % z celkových jiných provozních nákladů v daném účetním období. Z tabulky je možné vyzorovat rostoucí tendenci růstu nákladů v podobě pokut a penálech. Rok 2020 byl v tomto ohledu kritický, jelikož částka překročila půl milionu Kč. Tato skutečnost byla způsobena probíhající vlnou nákazy Covid-19. Celková výše pokut společně s úroky z prodlení a nedoplatky vedly k rekordní výši nákladů v pozorovaných obdobích od roku 2016 do roku 2020, kdy přesáhla částku 1 mil. Kč.

4.2.5 Finanční náklady

Tabulka 6: Vývoj finančních nákladů v letech 2016-2020 (v tis. Kč)

Vývoj finančních nákladů v letech 2016–2020 (v tis. Kč)					
Název	2016	2017	2018	2019	2020
	KS				
Úroky	41	25	24	537	15
Kursově ztráty	1	6	1	1	6
Ostatní a mimořádné finanční náklady	359	311	301	141	107
Náklady celkem	400	341	325	678	127

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

Vzhledem ke skutečnosti, že se firma dostala do finančních potíží, které byly způsobeny nezaplacenými zakázkami, byla nucena v roce 2019 přistoupit na finanční injekci v podobě půjčky. Z tohoto důvodu je vidět v tabulce ve skupině úroky v období roku 2019 vysoké navýšení.

V tabulce finančních nákladů je vidět, že skupina ostatní a mimořádné finanční náklady, do které účetní jednotka účtovala poplatky bance za vedení účtu nebo zákonné pojištění odpovědnosti za zaměstnance kvůli pracovním úrazům. V tabulce je vidět veliký pokles v roce 2019, kdy se společnost snažila zredukovat náklady na minimum. V důsledku toho zjistila, že má dvakrát uzavřenou téměř stejnou pojistnou smlouvu, tudíž od jedné z nich odstoupila.

4.3 Finanční analýza

Tabulka 7: Vertikální analýza syntetických nákladových účtů

Syntetický účet	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
501	17344	47,92%	19988	50,26%	13625	42,32%	8901	36,26%	3851	29,54%
502	359	0,99%	328	0,82%	317	0,98%	221	0,90%	245	1,88%
511	368	1,02%	333	0,84%	350	1,09%	119	0,48%	56	0,43%
512	17	0,05%	0	0,00%	1	0,00%	1	0,00%	0	0,00%
513	29	0,08%	42	0,11%	34	0,11%	30	0,12%	15	0,12%
518	4059	11,21%	5836	14,68%	5030	15,62%	3926	15,99%	2462	18,89%
521	8609	23,78%	8415	21,16%	8174	25,39%	6980	28,43%	2977	22,84%
522	302	0,83%	302	0,76%	301	0,93%	236	0,96%	298	2,29%
524	2998	8,28%	2930	7,37%	2846	8,84%	2422	9,87%	1073	8,23%
527	74	0,20%	75	0,19%	80	0,25%	74	0,30%	65	0,50%
531	50	0,14%	0	0,00%	32	0,10%	29	0,12%	23	0,18%
538	68	0,19%	47	0,12%	39	0,12%	34	0,14%	22	0,17%
541	3	0,01%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
543	5	0,01%	10	0,03%	0	0,00%	10	0,04%	0	0,00%
544	35	0,10%	9	0,02%	14	0,04%	39	0,16%	233	1,79%
545	66	0,18%	159	0,40%	250	0,78%	356	1,45%	576	4,42%
546	484	1,34%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
548	130	0,36%	5	0,01%	1	0,00%	1	0,00%	320	2,45%
551	581	1,61%	433	1,09%	575	1,79%	492	2,00%	336	2,58%
558	223	0,62%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	356	2,73%
562	41	0,11%	25	0,06%	24	0,07%	537	2,19%	15	0,12%
563	1	0,00%	6	0,02%	1	0,00%	1	0,00%	6	0,05%
568	359	0,99%	311	0,78%	301	0,93%	141	0,57%	107	0,82%
591	0	0,00%	512	1,29%	202	0,63%	0	0,00%	0	0,00%
595	-8	-0,02%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Celkem	36197	100,00%	39766	100,00%	32197	100,00%	24550	100,00%	13036	100,00%

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

Podle vertikální analýzy nákladů syntetických účtů je vidět, že nejvyšší položkou na celkových nákladech je účet 501 – spotřeba materiálu. V účetních obdobích 2016–2017 náklady na materiál tvořily téměř 50 % všech nákladů. V letech 2018–2020 je vidět klesající tendence nákladů za materiál, v roce 2020 tyto náklady klesly pouze na 30 % oproti na rozdíl od roku 2016. Tato změna byla způsobena úbytkem zakázek a tím došlo k útlumu výroby.

Druhou nejvyšší položku zastává účet 521 – mzdové náklady, který se v porovnání k účtu 501 – spotřeba materiálu výrazně nemění, mzdové náklady vytváří průměrně 22,5 % nákladů.

Další vysokou položkou je účet 518 – ostatní služby. V absolutních číslech je v obdobích 2017–2020 je výrazný pokles, téměř o polovinu. V relativních číslech je znázorněn procentuální růst, v porovnání k celkovým nákladům.

Účet 521 – zákonné sociální a zdravotní pojištění se projevuje v pozorovaném období 8 %. Na účtu 545 – ostatní pokuty a penále lze upozorovat vysoké navýšení v účetním období 2019 a zejména v roce 2020, kdy tyto náklady se podílely přibližně 4,5 % oproti 0,18 % v roce 2016. V letech 2016–2018 dané náklady nepřekročily 1 %.

Zbylé nákladové účty se v tabulce vertikální analýzy nákladů pohybují většinou kolem 1 %.

Z vertikální analýzy je patrný nárůst nákladu k účtu 545 – ostatní pokuty a penále, z důvodů finančních problémů účetní jednotky, kdy nebyla schopná včas plnit své závazky.

Tabulka 8: Horizontální analýza nákladů

Účtová skupina	Název	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
501	Spotřeba materiálu a energie	17 702	100%	20 316	15%	13 938	-21%	9 121	-48%	4 095	-77%
518	Služby	4 470	100%	6 229	39%	5 413	21%	4 075	-9%	2 532	-43%
50-51x	Výkonová spotřeba celkem	22 172	100%	26 545	20%	19 351	-13%	13 195	-40%	6 626	-70%
521 000	Mzdové náklady	8 609	100%	8 415	-2%	8 174	-5%	6 980	-19%	2 977	-65%
522 000	Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti	302	100%	302	0%	301	0%	236	-22%	298	-1%
524 000	Zákonné sociální a zdravotní pojištění	2 998	100%	2 930	-2%	2 846	-5%	2 422	-19%	1 073	-64%
527 000	Zákonné sociální náklady	74	100%	75	1%	80	8%	74	0%	65	-12%
52x	Osobní náklady celkem	11 982	100%	11 720	-2%	8 799	-27%	9 712	-19%	4 412	-63%
531 000	Daň silniční	24 340	100%	0	-100%	31 046	28%	28 500	17%	22 550	-7%
531 900	SD – nedaňový	25 450	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%
538 000	Ostatní daně a poplatky	67 602	100%	46 662	-31%	38 082	-44%	33 828	-50%	21 850	-68%
53x	Daně a poplatky celkem	117 392	100%	46 662	-60%	69 128	-41%	62 328	-47%	44 400	-62%
541 000	ZC prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	3	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%
543 000	Poskytnuté dary	5	100%	10	100%	0	-100%	10	100%	0	-100%
544 000	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	35	100%	9	-74%	14	-60%	39	11%	233	566%
545 000	Ostatní pokuty a penále	66	100%	159	141%	250	279%	356	439%	576	773%
546 000	Odpis pohledávky – nedaňový	341	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%
546 100	Odpis pohledávky – daňový	144	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%
548 000	Ostatní provozní náklady	1	100%	1	0%	1	0%	1	0%	8	700%
548 999	Ostatní provozní náklady – přeplatky, nedoplatky	130	100%	6	-95%	1	-99%	-1	-101%	313	141%
54x	Jiné provozní náklady celkem	721	100%	183	-75%	265	-63%	405	-44%	1 129	57%
551 001	Odpisy dlouhodobého hmotného majetku	513	100%	365	-29%	518	1%	492	-4%	336	-35%
551 003	Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku	69	100%	69	0%	57	-17%	0	-100%	0	-100%
558 100	Tvorba opravných položek k pohledávkám §8a	286	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	252	-12%
558 400	Tvorba opravných položek k pohledávkám §8a - 100 %	-63	100%	0	-100%	0	-100%	0	-100%	105	-267%
55x	Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti celkem	805	100%	434	-46%	575	-29%	492	-39%	693	-14%
562 000	Úroky	41	100%	25	-39%	24	-41%	537	1210%	15	-63%
563 000	Kursově ztráty	1	100%	6	500%	1	0%	1	0%	6	500%
568 000	Ostatní a mimořádné finanční náklady	359	100%	311	-13%	301	-16%	141	-61%	107	-70%
56x	Finanční náklady celkem	400	100%	341	-15%	325	-19%	678	70%	127	-68%

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z účetních výkazů

Horizontální analýza nákladů společnosti zobrazuje procentuální srovnání jednotlivých údajů z účetních výkazů v porovnání s prvním rokem v pozorovaném období. Spotřeba materiálu a energie v roce 2017 vzrostla o 15 %, zatímco od roku 2018 se každý rok snížila přibližně o 20 %. V roce 2020 se snížila zhruba o $\frac{3}{4}$ oproti roku 2016. Položka služeb měla rostoucí tendenci až do roku 2018 a v roce 2020 pak klesla o 43 %. Náklady výkonové spotřeby celkem za pozorované období klesly o 70 %.

V letech 2016–2018 byly mzdové náklady téměř neměnné a posléze od roku 2019 došlo k rapidnímu poklesu. V roce 2020 se náklady snížily až o 65 %. Zákonné sociální a zdravotní pojištění reflektovalo změnu mzdových nákladů a též se postupně snižovalo stejným procentuálním poklesem.

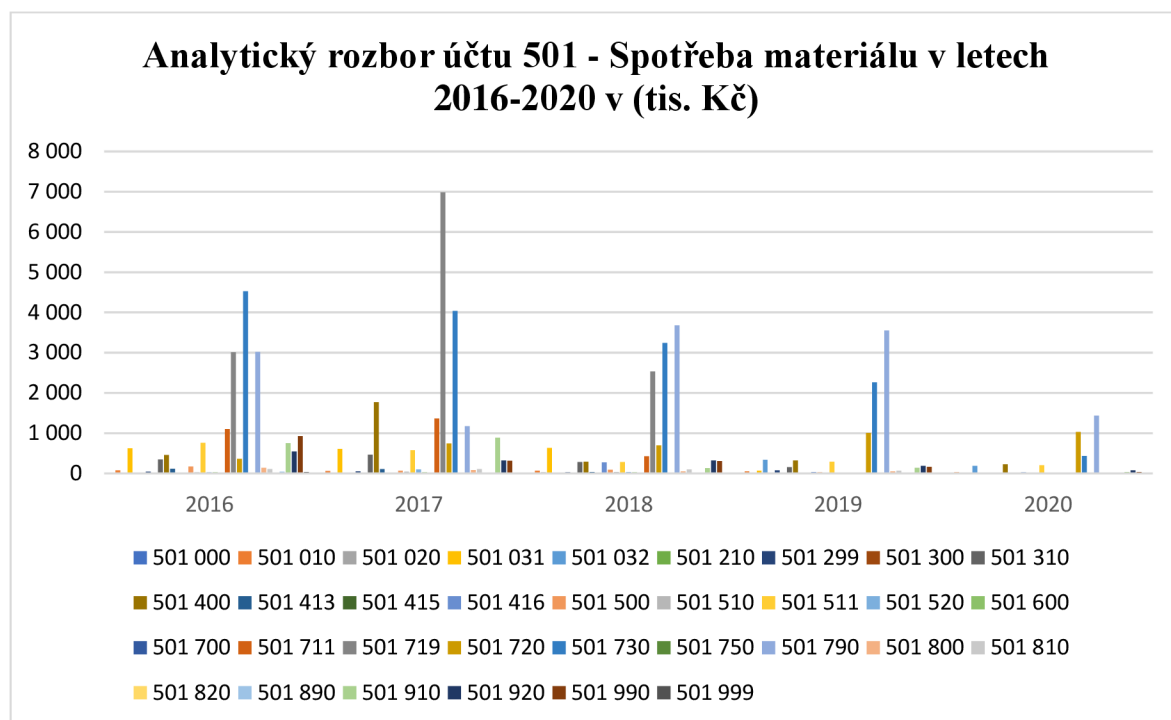
Na účtu 544 000 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení je vidět v letech 2017 a 2018 pokles o 74 a 60 %, pak v roce 2019 byl 11 % nárůst oproti prvotnímu sledovanému období. Nakonec v roce 2020 byl rapidní skok a náklady vyšplhaly až na 566 %. Ostatní pokuty a penále se lineárně zvyšovaly.

Odpisy DHM se v letech 2018 a 2019 neměnily. V letech 2017 a 2020 došlo k 29 % a 35 % snížení. DNM se odepisoval pouze do roku 2018.

Extrémní navýšení lze krásně vidět u účtu 562 000 – Úroky v roce 2019, kde došlo k půjčce a úroky se zvýšily o rekordních 1210 %. V této účtové skupině u účtu 568 000 – Ostatní a mimořádné finanční náklady v obdobích 2019 a 2020 vyšplhaly náklady o 61 a 70 % oproti roku 2016.

4.3.1 Náklady z finančního hlediska

Graf 2: Analytický rozbor účtu 501 a 502

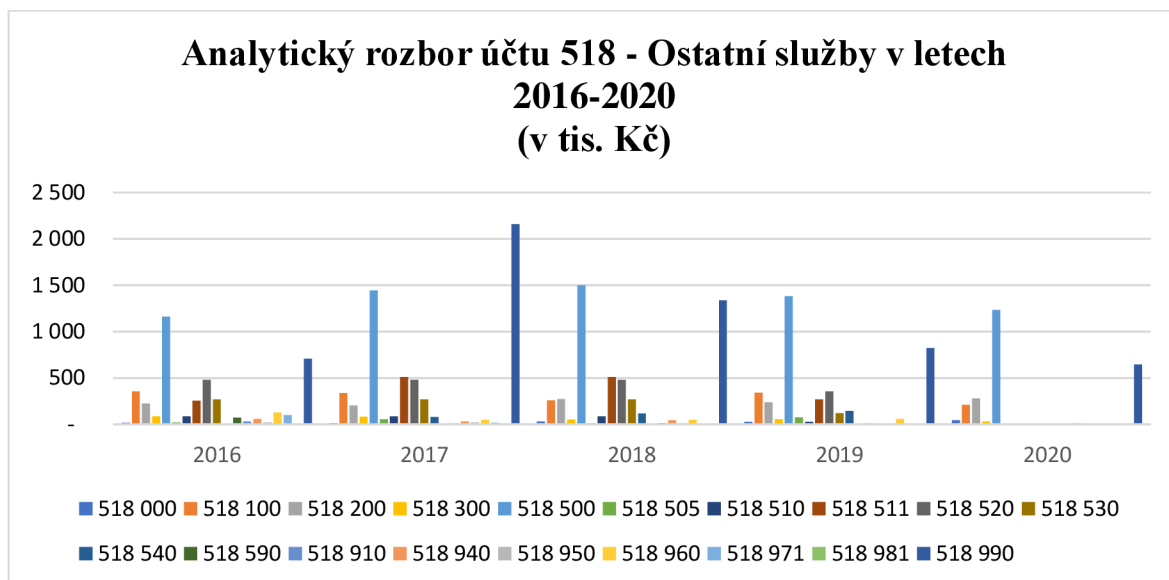

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

Z grafu výše lze vyčíst podrobný analytický rozbor účtu 501 – Spotřeba materiálu. Nejvyšší hodnoty nabývá spotřeba jednotlivých typů skla. Jedná se o sklo “Izos“, sklo “AGC“ a další skla vedená v účtu – sklo ostatní. Spotřeba skla v účtu 501 tvoří průměrně 70 % nákladů.

Další výraznou položkou je analytika účtu 501 400 – spotřeba materiálu – ostatní, která se v roce 2017 blížila k 10 % celkových nákladů v účtu 501 a ve zbývajících obdobích, kdy se postupně snižovaly všechny náklady, tvořila 2–5 %.

Graf 3: Analytický rozbor účtu 518

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

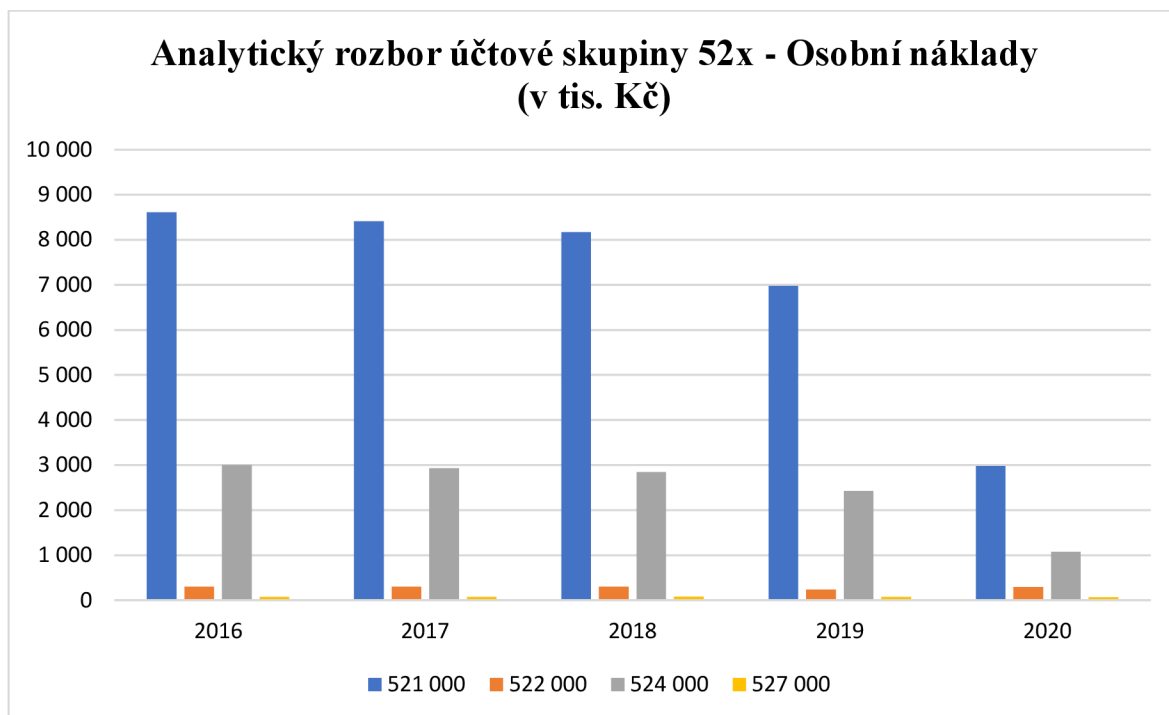
Z analytického rozboru účtu 518 – Ostatní služby je patrné, že analytický účet 518 500 – nájemné je v průběhu let 2016–2020 neměnné a pohybuje se okolo 1,15 mil. Kč. Položka 518 100 – právní a účetní služby a položka 518 200 – telefon a internet, se taktéž ve sledovaném období nemění.

V analytice účtu 518 300 – pojistné se v letech 2016 a 2017 také nemění, ale od roku 2018 se snižovalo a v roce 2020 kleslo až téměř na pouhou třetinu objemu oproti roku 2016. Pojistné se řadí mezi fixní náklady, ale z důvodu úspor byla účetní jednotka nucena tyto náklady zredukovat a při tomto úkonu bylo zjištěno, že pojištění vozového parku ve flotile je ekonomicky nákladnější než jednotlivé pojištění aut.

Účet 518 990 – služby ostatní tvořily významný podíl nákladů v této účtové skupině, nejvýraznější byl zejména rok 2017 a následně i rok 2018. V roce 2017 vyšplhaly až na 34 % nákladů ve službách.

Po hlubším analytickém rozboru ostatních služeb je patrné, že leasing tvořil značnou část nákladů v letech 2016–2019. V tomto období jednotlivé analytické účty leasingu v součtu způsobovaly náklady v rozmezí 22–25 %. V roce 2016 a 2019 a absolutních číslech představoval leasing náklady okolo 1 mil. Kč, pak v letech 2017 a 2018 dokonce až kolem 1,5 mil. Kč. V roce 2020 firma XY s. r. o. nebyla zatížena žádným leasingem.

Graf 4: Analytický rozbor účtové skupiny 52x

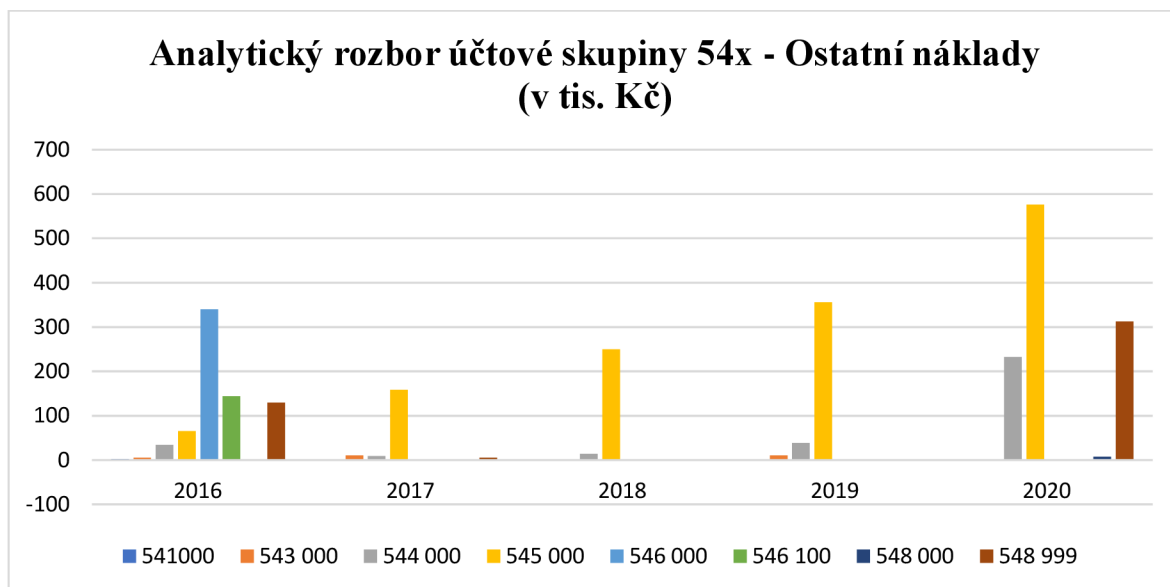

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

Graf odráží mzdové náklady a náklady s tím spojené, tj. zákonné sociální a zdravotní pojištění, zákonné sociální náklady a příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti. Viditelně se mzdové náklady v letech 2016–2018 téměř nemění, změnu lze zpozorovat až v roce 2019 a pak výrazný pokles v roce 2020. Tento jev je reakcí na ubývajícím pokles zaměstnanců. Reakcí na tuto skutečnost je účet 524 000, který reflektuje tento proces.

Účty 522 000 - příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti a 527 000 – Zákonné sociální náklady jsou ve sledovaném období neměnné.

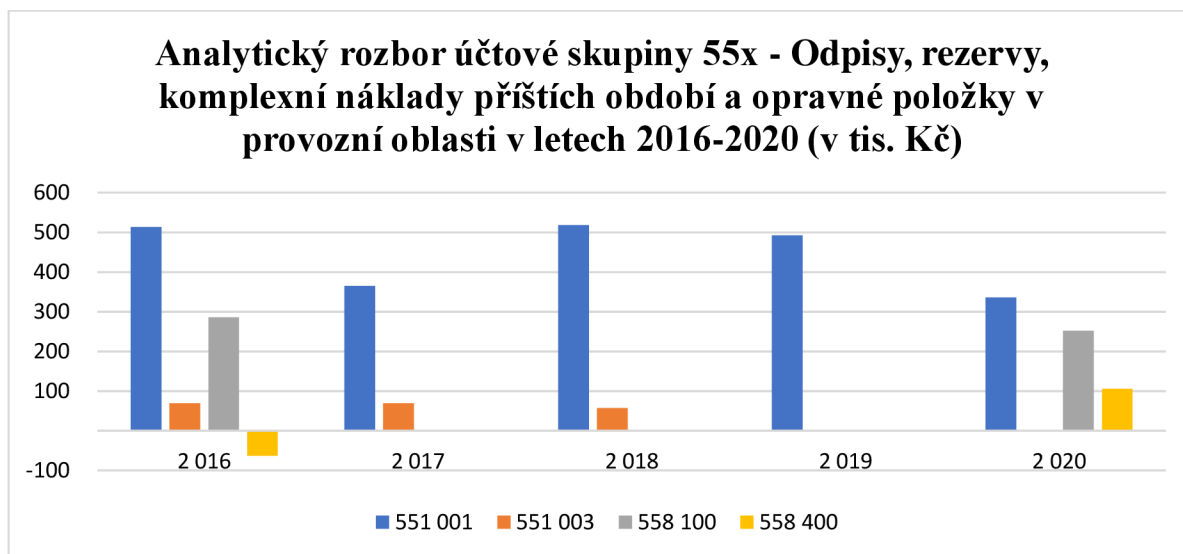
Graf 5: Analytický rozbor účtové skupiny 54x

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

Podle analytického rozboru účtové skupiny 54x – Ostatní náklady je vidět enormní nárůst účtu 545 000 – Ostatní pokuty a penále. Tento trend začíná v roce 2017, kdy tato skupina tvořila 86 % nákladů v účtové skupině 54x. V roce 2020 ostatní pokuty a penále vyšplhaly na částku 575 750,- Kč. Smluvní pokuty a úroky z prodlení (účtová skupina 544 000) v letech 2016–2019 se pohybují pod 50 tis. Kč, nicméně v roce 2020 došlo se skokovému nárůstu bezmála na 240 tis. Kč. Společně s ostatními provozními náklady – přeplatky, nedoplatky (účet 548 999), jenž v období 2020 činily 312 tis. Kč způsobily, rekordní celkový náklad v této skupině 1 128 000,- Kč.

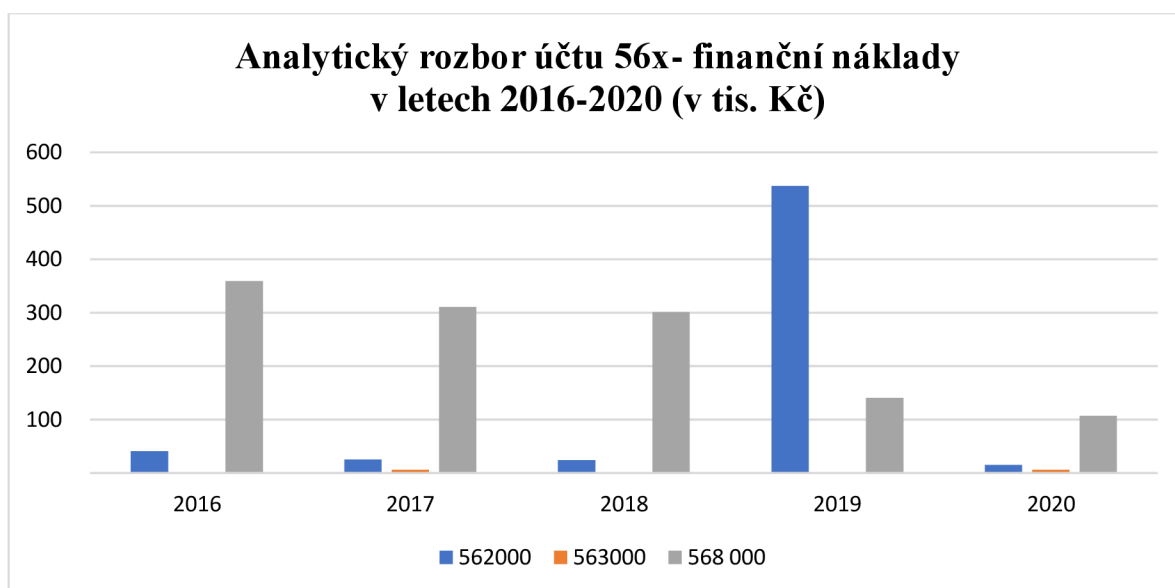
Graf 6: Analytický rozbor účtové skupiny 55x

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

Analytický rozbor účtové skupiny 55x – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti, který zobrazuje pořízení a následné odepisování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. V roce 2018 byl vyřazen z užívání veškerý dlouhodobý nehmotný majetek (účet 551 003) v podobě softwaru z důvodů úspor a nízkého využití. Tudiž se v roce 2019 a 2020 neprojevuje. Zatímco dlouhodobý hmotný majetek (účet 551 001) je odepisován po celou dobu pozorovaného období.

Graf 7: Analytický rozbor účtové skupiny 56x

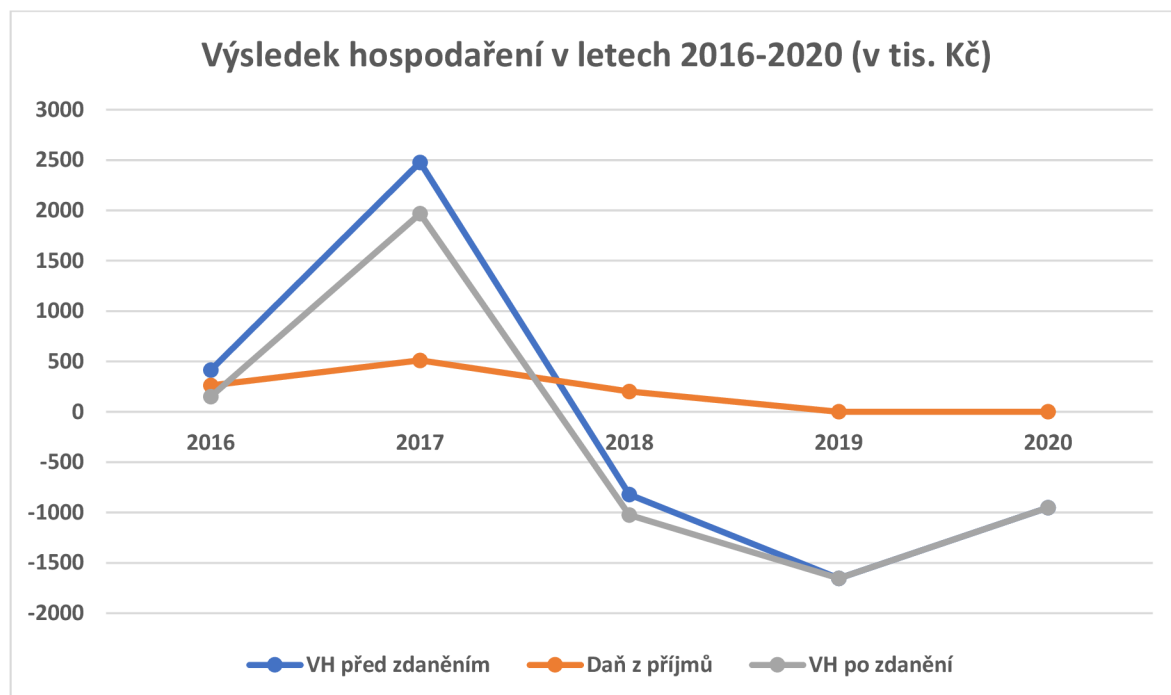
Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z výsledovky

Z tohoto grafu je patrné, že účet 563 000 – Kurzové ztráty neznamenal výrazný dopad na náklady v této účetní jednotce. Oproti tomu je vidět, že účet 568 000 – Ostatní a mimořádné finanční náklady v této skupině převyšují. Celkový dopad za všechna sledovaná období tvoří 65 % těchto nákladů. Účet 562 000 – Úroky zastávají v této skupině 35 %, nicméně v roce 2019 převýšily ostatní a mimořádné finanční náklady, a to v hodnotě 80 %, zatímco účet 568 000 byl pouhých 20 %. Důvodem byla v roce 2019 vysoká půjčka, která měla poskytnout firmě finanční injekci a zajistit větší stabilitu.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Vývoj výsledku hospodaření a daně z příjmů

Graf 8: Vývoj výsledku hospodaření, před a po zdanění a daň z příjmů

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů

Z grafu lze vidět, že v letech 2016 a 2017 byl výsledek hospodaření ziskový. VH po zdanění v roce 2016 byl 150 tis. Kč a v roce 2017 se dokonce blížil ke 2 mil. Kč. V roce 2018 výsledek hospodaření rapidně klesl až na -1025 tis. Kč po zdanění. To reflektuje začínající finanční potíže společnosti s nezaplacenými pohledávkami. Roku 2019 se firma XY s. r. o. dostala na nejnižší bod v pozorovaném období, kdy vyčerpala finanční rezervy a byla nucena si vzít půjčku, aby pokryla ztráty a zachovala chod společnosti. Mírné zlepšení se projevilo až v roce 2020, kdy sice firma stále měla ztrátu, nicméně se záporný výsledek hospodaření začal snižovat, a to navzdory probíhající pandemii.

5.2 Nejvýznamnější náklady ovlivňující výsledek hospodaření

Následující horizontální a vertikální tabulka firmy XY s. r. o., znázorňuje vývoj nákladů v průběhu sledovaného období v letech 2016–2020. Zeleně jsou označeny hodnoty ve vertikální analýze, které se největším podílem podílí na celkových nákladech. Oranžově jsou zachyceny nejvýraznější změny v horizontální analýze.

Tabulka 9: Horizontální a vertikální analýza nákladů (v tis. Kč)

Syntetický účet	2016	HA %	VA %	2017	HA %	VA %	2018	HA %	VA %	2019	HA %	VA %	2020	HA %	VA %
501	17 344	100%	47,92%	19 988	15%	50,26%	13 625	-21%	42,32%	8 901	-49%	36,26%	3 851	-78%	29,54%
502	359	100%	0,99%	328	-9%	0,82%	317	-12%	0,98%	221	-38%	0,90%	245	-32%	1,88%
511	368	100%	1,02%	333	-10%	0,84%	350	-5%	1,09%	119	-68%	0,48%	56	-85%	0,43%
512	17	100%	0,05%	0	-100%	0,00%	1	-94%	0,00%	1	-94%	0,00%	0	-100%	0,00%
513	29	100%	0,08%	42	45%	0,11%	34	17%	0,11%	30	3%	0,12%	15	-48%	0,12%
518	4 059	100%	11,21%	5 836	44%	14,68%	5 030	24%	15,62%	3 926	-3%	15,99%	2 462	-39%	18,89%
521	8 609	100%	23,78%	8 415	-2%	21,16%	8 174	-5%	25,39%	6 980	-19%	28,43%	2 977	-65%	22,84%
522	302	100%	0,83%	302	0%	0,76%	301	0%	0,93%	236	-22%	0,96%	298	-1%	2,29%
524	2 998	100%	8,28%	2 930	-2%	7,37%	2 846	-5%	8,84%	2 422	-19%	9,87%	1 073	-64%	8,23%
527	74	100%	0,20%	75	1%	0,19%	80	8%	0,25%	74	0%	0,30%	65	-12%	0,50%
531	50	100%	0,14%	0	-100%	0,00%	32	-36%	0,10%	29	-42%	0,12%	23	-54%	0,18%
538	68	100%	0,19%	47	-31%	0,12%	39	-43%	0,12%	34	-50%	0,14%	22	-68%	0,17%
541	3	100%	0,01%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%
543	5	100%	0,01%	10	100%	0,03%	0	-100%	0,00%	10	100%	0,04%	0	-100%	0,00%
544	35	100%	0,10%	9	-74%	0,02%	14	-60%	0,04%	39	11%	0,16%	233	566%	1,79%
545	66	100%	0,18%	159	141%	0,40%	250	279%	0,78%	356	439%	1,45%	576	773%	4,42%
546	484	100%	1,34%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%
548	130	100%	0,36%	5	-96%	0,01%	1	-99%	0,00%	1	-99%	0,00%	320	146%	2,45%
551	581	100%	1,61%	433	-25%	1,09%	575	-1%	1,79%	492	-15%	2,00%	336	-42%	2,58%
558	223	100%	0,62%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	356	60%	2,73%
562	41	100%	0,11%	25	-39%	0,06%	24	-41%	0,07%	537	1210%	2,19%	15	-63%	0,12%
563	1	100%	0,00%	6	500%	0,02%	1	0%	0,00%	1	0%	0,00%	6	500%	0,05%
568	359	100%	0,99%	311	-13%	0,78%	301	-16%	0,93%	141	-61%	0,57%	107	-70%	0,82%
591	0	100%	0,00%	512	0%	1,29%	202	0%	0,63%	0	0%	0,00%	0	0%	0,00%
595	-8	100%	-0,02%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%	0	-100%	0,00%
Celkem	36 197	100%	100,00%	39 766	10%	100,00%	32 197	-11%	100,00%	24 550	-32%	100,00%	13 036	-64%	100,00%

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů

Účet 501 – Spotřeba materiálu je největší nákladovou položkou a skládá se z mnoha analytických účtů jako je 501 719 – sklo “Izos“, 501 720 – sklo Imprax, 501 730 – sklo AGC a další analytických účtů skel, které tvoří nejvyšší položky. Zároveň do účtu 501 spadá další přímý materiál jako jsou rámečky, kování, barvy, lepidla, pracovní oblečení, spojovací materiál, úklidové a hygienické potřeby a spousta dalších. V roce 2020 účet 501 ve vertikální analýze klesl z původních 48 % na necelých 30 %, což bylo způsobeno úbytkem zakázek a výroby reagujících na ekonomický útlum způsobený pandemií Covid-19.

Dalšími významnými účty jsou účet 518 – Ostatní služby a 521 – Mzdové náklady. Ve vertikální analýze se tyto účty po celou dobu sledování přespříliš procentuálně podílově neměnily. Naopak z pohledu horizontální analýzy je zřejmý a viditelný pokles v posledním roce sledovaného období. Opět to souviselo s poklesem výroby, tudíž následném úbytku zaměstnanců v období pandemie.

5.3 Identifikované problémové oblasti

Pro větší ziskovost firmy XY s. r. o. do budoucích let je důležité následující:

Vzhledem k finančním problémům v posledních letech sledovaného období, účetní jednotka již byla nucena redukovat náklady, a to v podobě propouštění zaměstnanců, což se projevilo v podobě snížení mzdových nákladů a zákonného sociálního a zdravotního pojištění. Další významnou položku tvořilo zrušení drahého pojistného a refinancování pojistných smluv. V neposlední řadě se podařilo snížit i náklady spojené s inzercí, poštovním a manipulační technikou. V rámci dlouhodobého nehmotného majetku též vyřadili nepotřebné softwary, za něž společnost platila nemálo peněz a jejich využití bylo mizivé.

Jako kontraproduktivní by se dalo označit snížení nákladů na inzerci a reklamu, což mohlo vést k úbytku potenciálních zákazníků.

Zefektivnění nákupu materiálu za výhodnější ceny bez snížení kvality na bázi dlouhodobé spolupráce s výhradním dodavatelem by mohlo také pomoci společnosti omezit největší nákladové položky.

Omezit drobné plýtvání ve všech odvětvích výroby a chodu firmy, postupovat podle kritéria 3E – hospodárně, účelně a efektivně.

Největším problémem ve sledovaném období je pozdní placení svých závazků vůči dodavatelům a neplnění smluvních podmínek vycházející ze smluv, které uzavřeli se zákazníky, což vede k zvyšování nákladů a zároveň ke ztrátě důvěry mezi stávajícími i potenciálními zákazníky.

Taktéž má společnost problémy s plněním zákonných závazků vůči státním institucím (finanční úřad, zdravotní pojišťovně, správě sociálního zabezpečení nebo živnostenskému úřadu). Včasné plnění těchto povinností nepovede k nárůstu pokut, které firmě zvyšují náklady.

6 Závěr

Bakalářská práce aplikovala teoretická východiska finančního a vnitropodnikového účetnictví do praktické části výzkumu. Byly použity interní informace společnosti a účetní výkazy jako výsledovka, výkaz zisku a ztráty nebo účetní rozvaha. Tyto dokumenty byly podrobeny analýze, komparaci a dalšímu zkoumání. Bylo pracováno s jednotlivými nákladovými účty a jejich analytikou, která byla podrobena horizontální a vertikální analýze. Tyto analýzy posloužily jako nástroj formulace problematických oblastí u účtů, které způsobují účetní jednotce největší náklady. Díky tomu byl vidět podrobnější vývoj nákladových účtů v pozorovaném období, jednotlivé změny a jejich dopady na výsledku hospodaření.

Bylo zjištěno, že firma XY, s. r. o. se dostala postupně v průběhu pozorovaného období do ztráty. Příčinou byly nezaplacené pohledávky od dvou zákazníků a příliš vysoké náklady, což způsobilo finanční nestabilitu, kterou se společnost snažila vyřešit půjčkou. Z důvodu pandemie Covid-19, která svými restrikcemi omezila jak chod zkoumané společnosti, tak i ostatních ekonomických subjektů, se společnosti v pozorovaném období stále nedařilo.

Firma se v roce 2019 a 2020 pokusila snížit náklady, což se jí částečně podařilo např. u leasingu, inzerce, mzdových nákladů a s nimi spojené zákonné sociální a zdravotní pojištění, vyřazením dlouhodobého nehmotného majetku a úpravou pojistných smluv. Nicméně vzrostla nákladová zátěž ve skupině jiných provozních nákladů v účtech 544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení a účtu 545 – Ostatní pokuty a penále, které jsou na konci sledovaného období největším problémem.

7 Seznam použitých zdrojů

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER, 2007. *Nákladové a manažerské účetnictví*. 1. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-299-0.

NOVOTNÝ, Pavel, 2007. *Základy účetnictví: základní kurz*. 1. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 978-80-86730-08-0.

NOVOTNÝ, Pavel, Věra RUBÁKOVÁ a Pavel HROUDA, 2021. *Účetnictví pro úplné začátečníky ...* 15. Praha: Grada Publishing. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3104-4.

PEŠKOVÁ, Radka a Irena JINDŘICHOVSKÁ, 2012. *Finanční analýza*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 978-80-86730-89-9.

POPESKO, Boris, 2009. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. Praha: Grada. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9.

Portal Pohoda.cz: Směrná účtová osnova pro podnikatele [online], 2020. [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/smerna-uctova-osnova-pro-podnikatele/>

SEDLÁČEK, Jaroslav, 2010. *Finanční účetnictví*. 2. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5268-0.

SKÁLOVÁ, Jana a Anna SUKOVÁ, 2021. *Podvojně účetnictví ...* 27. Praha: Grada. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3107-5.

SYNEK, Miloslav, 2011. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.

ŠTOHL, Pavel, 2015. *Učebnice účetnictví 2015: pro střední školy a pro veřejnost*. Šestnácté, upravené vydání. Znojmo: Pavel Štohl. ISBN 978-80-87237-82-3.

Uctovani.net [online], 2015. [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Jak-uctovat-naklady&idc=222>

8 Seznam tabulek a grafů

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Spotřeba materiálu v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	21
Tabulka 2: Služby v letech 2016 - 2020	23
Tabulka 3: Vývoj osobních nákladů v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	25
Tabulka 4: Vývoj odpisů v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	26
Tabulka 5: Vývoj jiných provozních nákladů v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	27
Tabulka 6: Vývoj finančních nákladů v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	28
Tabulka 7: Vertikální analýza syntetických nákladových účtů	29
Tabulka 8: Horizontální analýza nákladů	31
Tabulka 9: Horizontální a vertikální analýza nákladů (v tis. Kč).....	40

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj nákladů na materiál – sklo (v tis. Kč).....	24
Graf 2: Analytický rozbor účtu 501 a 502	33
Graf 3: Analytický rozbor účtu 518	34
Graf 4: Analytický rozbor účtové skupiny 52x	35
Graf 5: Analytický rozbor účtové skupiny 54x	36
Graf 6: Analytický rozbor účtové skupiny 55x	37
Graf 7: Analytický rozbor účtové skupiny 56x	37
Graf 8: Vývoj výsledku hospodaření, před a po zdanění a daň z příjmů.....	39

9 Přílohy

Příloha 1: Výkaz zisku a ztráty strana 1

Označení a	TEXT b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	1	13 259	22 704
II.	Tržby za prodej zboží	2		
A.	Výkonová spotřeba Součet A.1. až A.3.	3	6 626	13 195
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	4		
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	5	4 095	9 121
A. 3.	Služby	6	2 531	4 074
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	7		
C.	Aktivace (-)	8	1 675	
D.	Osobní náklady Součet D.1. až D.2.	9	4 412	9 711
D. 1.	Mzdové náklady	10	3 274	7 215
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	11	1 138	2 496
D. 2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	1 073	2 422
D. 2.2.	Ostatní náklady	13	65	74
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti Součet E.1. až E.3.	14	335	491
E. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	15	335	491
E. 1.1.	- Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé	16	335	491
E. 1.2.	- Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – dočasné	17		
E. 2.	Úpravy hodnot zásob	18		
E. 3.	Úpravy hodnot pohledávek	19		
III.	Ostatní provozní výnosy Součet III.1. až III.3.	20	491	182
III. 1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21	300	180
III. 2.	Tržby z prodaného materiálu	22		
III. 3.	Jiné provozní výnosy	23	191	2
F.	Ostatní provozní náklady Součet F.1. až F.5.	24	1 529	467
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25		
F. 2.	Prodaný materiál	26		
F. 3.	Daně a poplatky	27	44	63
F. 4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28	356	
F. 5.	Jiné provozní náklady	29	1 129	404
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) I. + II. - A. - B. - C. - D. - E. + III. - F.	30	-827	-978

Příloha 2: Výkaz zisku a ztráty strana 2

Označení a	TEXT b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly Součet IV.1. až IV.2.	31		
IV. 1.	Výnosy z podílů – ovládaná nebo ovládající osoba	32		
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33		
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34		
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku Součet V.1. až V.2.	35		
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku – ovládaná nebo ovládající osoba	36		
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37		
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38		
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy Součet VI.1. až VI.2.	39	1	1
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy – ovládaná nebo ovládající osoba	40	1	1
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41		
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42		
J.	Nákladové úroky a podobné náklady Součet J.1. až J.2.	43	14	537
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady – ovládaná nebo ovládající osoba	44	14	537
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45		
VII.	Ostatní finanční výnosy	46		
K.	Ostatní finanční náklady	47	112	140
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) IV. - G. + V. - H. + VI. - I. - J. + VII. - K.	48	-125	-676
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) * (ř. 30) + * (ř. 48)	49	-952	-1 654
L.	Daň z příjmů Součet L.1. až L.2.	50		
L. 1.	Daň z příjmů splatná	51		
L. 2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52		
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) ** (ř. 49) - L.	53	-952	-1 654
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) ** (ř. 53) - M.	55	-952	-1 654
*	Čistý obrat za účetní období I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	56	13 751	22 887

Příloha 3: Rozvaha

Označení a	AKTIVA b	čís. řád. c	Běžné účetní období			Minulé úč. období	
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	Netto 4	
	AKTIVA CELKEM	Součet A. až D.	1	10 151	3 130	7 021	15 921
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál		2				
B.	Stálá aktiva	Součet B.I. až B.III.	3	2 316	2 106	210	560
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		4				
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek		5	2 316	2 106	210	560
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek		6				
C.	Oběžná aktiva	Součet C.I. až C.IV.	7	7 832	1 024	6 808	15 295
C.I.	Zásoby		8	220		220	2 016
C.II.	Pohledávky	Součet II.1. až II.3.	9	7 607	1 024	6 583	11 636
C.II.1.	Dlouhodobé pohledávky		10	2 827		2 827	1 051
C.II.2.	Krátkodobé pohledávky		11	4 780	1 024	3 756	10 585
C.II.3.	Časové rozlišení aktiv		29				
C.III.	Krátkodobý finanční majetek		12	5		5	1 643
C.IV.	Peněžní prostředky		13				
D.	Časové rozlišení aktiv		14	3		3	66

Označení a	PASIVA b	čís. řád. c	Stav v běžném účetním období	Stav v minulém účetním období	
			5	6	
	PASIVA CELKEM	Součet A. až D.	15	7 021	15 923
A.	Vlastní kapitál	Součet A.I. až A.VI.	16	-213	3 540
A.I.	Základní kapitál		17	100	100
A.II.	Ážio a kapitálové fondy		18		
A.III.	Fondy ze zisku		19	10	10
A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let (+/-)		20	629	5 084
A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)		21	-952	-1 654
A.VI.	Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku (-)		22		
B. + C.	Cizí zdroje	Součet B. + C.	23	7 234	12 383
B.	Rezervy		24		
C.	Závazky	Součet C.I. až C.III.	25	7 234	12 383
C.I.	Dlouhodobé závazky		26	92	579
C.II.	Krátkodobé závazky		27	7 142	11 804
C.III.	Časové rozlišení pasiv		30		
D.	Časové rozlišení pasiv		28		